

SISTEMUL FISCAL DIN ROMÂNIA, DEZVOLTARE SAU REGRES, O ANALIZĂ COMPARATIVĂ CU ȚĂRILE UE

¹Drd., NICOLAE Georgiana, ²Dr., prof. univ., MORARIU Ana

^{1 2}Academia de Studii Economice din București
România, București, Piața Romană 6
Tel. +4021319.19.00, web-site: <http://www.ase.ro>

¹nicolaegeorgiana19@yahoo.com, ²ana.morariu@gmail.com

Abstract .The fiscal system incorporates all the duties and the taxes established in a Member State with the role to procure the necessary for its revenue. Each of this taxes has a contribution and a specific influence on the taxpayers.

The main goal of this paper is to analysis, evaluate and compare the sides of the application of the direct, indirect and a social contributions on the economic environment, as well as the gross domestic product from România, compared with the situations recorded at the level of the European Union, during the period 2006-2017.

Key words: direct taxes, indirect taxes, social contributions, tax system

JEL CLASSIFICATION: H24

INTRODUCERE

Orice stat definește o națiune și acea națiune nu poate exista fără resurse. În consecință, statul în genere se ocupă de finanțarea a patru domenii de vârf, care garantează națiunea, poporul pentru educație, învățământ, sănătate, artă și cultură și securitatea individului.

Statul a fost întotdeauna o instituție dinamică și de mare complexitate cu multe funcții a cărui funcționare, dar și finanțare a fost, este și va fi asigurată de existența banului. Astfel, a luat naștere fiscalul, fiscalitatea ca o nevoie ce îl suplimentează legal.

Precum componentă a sistemului fiscal, fiscalitatea este parte esențială în existența fiecărei națiuni, datorită faptului că în majoritatea țărilor, veniturile fiscale reprezintă baza resurselor financiare publice prin intermediul cărora se pot acoperi nevoile publice.

Revizuirea literaturii de specialitate

Încă din cele mai îndepărtate timpuri, fiscalitatea a mers pe aceleași obiective pe care și le-a păstrat până în prezent. Aceasta a urmărit întotdeauna să se păstreze aplicarea obiectivelor fundamentale, și anume calculul, înțelegerea, așezarea, ținerea evidențelor în ceea ce privește evoluția sistemului fiscal [Olescu (Gurău) N., 2011].

De-a lungul timpului, mulți autori au încercat să elaboreze ipoteze pe baza cărora să poată formula opinii cu privire la identificarea scopului și a rolului fiscalității, analiza legăturii dintre dezvoltare și fiscalitate, impactul fiscalității asupra mediului de business, etc.

Ținând cont de importanța deosebită pe care finanțele o au în interiorul unui stat, indiferent de treapta de dezvoltare pe care acesta s-ar afla, odată cu apariția statului au apărut și cele mai de interes, sau mai bine zis, elementele primare de finanțe precum taxele, impozitele, cheltuielile, birurile, tributuri, datoria publică, dările, etc.

Încă de la începutul anilor 1990, Bernadi Gh.D. (2003) apreciază că aproape toate sistemele fiscale ce aparțin țărilor europene au făcut obiectul unor schimbări. Multe altele sunt în curs de desfășurare sau în etapele de planificare. O mare parte din schimbările fiscale s-au dovedit a fi reduse și limitate sau chiar „marginale” așa cum sunt cunoscute în limbajul OT (Optimal Taxation).

Apariția și evoluția sistemului fiscal pe teritoriul țării noastre se caracterizează printr-un proces complex și de durată.

Din punct de vedere global, sistemele fiscale oferă o serie de caracteristici marcate de transformări în plan doctrinar. O prezentare a principalilor indicatori poate a fi mai mult decât necesară, pentru că aceasta va permite cunoașterea evoluțiilor în plan fiscal, dar și a drumului parcurs către actuala arhitectură a sistemelor fiscale.

Principalele impozite ce erau practicate în antichitate erau cele indirecte. Pe lângă acestea, erau practicate și impozitele directe, dar în perioade și arii restrânse.

Bistriceanu (2008) precizează că încă din *antichitate*, fiecare stat a recurs la adoptarea propriului său sistem, mai mult sau mai puțin sistematizat, în funcție de puterile economice și militare pe care acesta le deținea.

De exemplu, în Roma antică a fost creat un buget militar în vederea achitării pensiilor veteranilor și pentru alte cheltuieli militare.

În ceea ce privește statul roman, principala sursă de venituri o constituiau impozitele. În funcție de lucrul ce era pretins a se plăti impozit, existau trei tipuri de impozite și anume:

- a. *Impozite directe* – la început aceste impozite vizau doar pământul și persoanele. Mai târziu, însă, acestea făceau referire și la moșteniri.
- b. *Impozite indirecte* – erau impuse în special activităților comerciale.
- c. *Impozite extraordinare* – aceste impozite erau puse pe veniturile particulare.

Etapa veche este reprezentată de perioada de timp dintre antichitate și până în secolul al XVI-lea. În această etapă, s-a remarcat o evoluție deosebit de lentă pentru sistemul fiscal. De asemenea și sistemul economic a cunoscut o dezvoltare timidă, principalele impozite constând în impozitele pe teren, economia fiind fixată pe agricultură și taxele vamale, fiind încurajat comerțul.

Următoarea etapă este cunoscută sub numele de **etapa liberală** și s-a desfășurat din secolul al XVI-lea până spre a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Aceasta, putem spune, că este etapa care cunoaște primii germeni a evoluției fiscale bazându-se pe fundamente științifice.

Printre factorii care au contribuit la dezvoltarea sistemului fiscal putem menționa: revoluția industrială, dezvoltarea ne mai văzută a comerțului, apariția unor noi clase sociale, precum și alți factori ce au avut rol profund în așezarea și constituirea taxelor și impozitelor. Această etapă a fost etapa apariției unor noi impozite și anume, *accizele* – ce loveau consumul anumitor bunuri.

Tendența de dezvoltare a sistemul fiscal este tot mai mult în ascensiune. Acest lucru a făcut să se ajungă la **etapa modernă**, așa cum este cunoscută în literatura de specialitate și are ca punct de start a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Aici, se face remarcată a doua fază a revoluției industriale în majoritatea țărilor europene. Această etapă debutează cu introducerea impozitului pe venit, plecând de la modelul britanic care se considera a fi țara cu cea mai vastă contribuție la elaborarea unor sisteme fiscale moderne. Putem spune că Marea Britanie a atins apogeul revoluției industriale. Plecând de la modelul britanic, impozitarea veniturilor este îmbrățișată, sub diverse forme de majoritatea țărilor cu un grad mare de industrializare. Aria veniturilor impozabile se extinde, formele de impozitare variază ca tehnică, se observă o creștere a ponderii accizelor în totalul veniturilor bugetare, concomitent cu scăderea taxelor vamale datorate. Se introduce un nou impozit, care se preconizează că va cuceri majoritatea țărilor, și anume *taxa pe valoare adăugată*. Văzută inițial ca o inovație fiscală, taxa pe valoare adăugată a ajuns în actuala arhitectură fiscală să reprezinte una dintre esențialele componente pentru majoritatea sistemelor fiscale moderne.

Etapa contemporană, ce își apare debutul la sfârșitul anilor 1970 și este prezentă și în zilele noastre, este ilustrată de reconsiderări în structurile fiscale sub influența noii doctrine și anume, a monetarismului neoliberal. Aceasta este etapa care face cunoștință cu dezvoltarea comerțului electronic, informatizarea gestiunii fiscale, criza financiară globală, termenul de competiție fiscală, armonizare fiscală și alte denumiri ce au avut și au un impact major în evoluția sistemului fiscal.

Studiile anterioare privind comparația sistemului fiscal la nivel local cu țările UE, cum ar fi cele realizate de Gabriela Drobotă (2010), Ciobănașu Marinela, Gherghina Rodica și Postole Mirela Anca (2014), Ciobănașu Marinela, Crețan Georgiana Camelia și Postole Mirela Anca (2015) și Diana Voica (2016), s-au concentrat pe analiza elementelor sistemului fiscal și impactul acestora asupra factorilor ce conduc la dezvoltarea economiei. Alte studii realizate de Maurice Allais (1988),

Bernardi Luigi (2003), Martin Hallet (2004) și Hrvoje Šimović (2007), au oferit un plus de valoare în înțelegerea a ceea ce înseamnă sistem fiscal.

Studiul publicat de Gabriela Drobotă (2010) face cunoscut domeniul sistemului fiscal pe teritoriul României, apreciind faptul că sistemul fiscal este folosit ca un instrument de reglare

Conform Maurice Allais, sistemul de impozitare propus de stat se bazează pe trei elemente esențiale și anume: impozitul pe capital, doar ce privește activele reale, crearea de noi mijloace de plată prin mecanismul de credit și o taxă generală și omogenă cu privire la valoarea bunurilor de consum.

La nivelul UE, fiecare țară este responsabilă de nivelul său de fiscalitate. Statele membre au diferite priorități în ceea ce privește cheltuielile publice. Acestea au puterea de decizie cu privire la modul în care acestea se vor realiza, dar și la stabilirea de impozite utilizate în sensul finanțării acestora. Datorită faptului că se pune un profund accent pe impozitarea firmelor, fiecare Guvern din statele UE stabilește cotele pentru impozitul pe venit, impozitul pe profit, pe câștiguri, pe economii.

În funcție de gradul de dezvoltare al unei țări, nivelul impozitelor și al contribuțiilor poate fi distinct de la un stat la altul, astfel putem face o comparație între țările mai dezvoltate și țările mai puțin dezvoltate. În țările mai dezvoltate, o parte majoră din produsul brut intern este redistribuită prin intermediul bugetul statului și a impozitelor. Acest lucru nu găsim însă și la țările cu o dezvoltare mai redusă din punct de vedere economic.

Impozitele directe, din prisma lui Stroe și Armeanu (2014), sunt definite ca fiind o categorie de impozite ce sunt clasificate după fond și formă, reprezentând o serie de avantaje. Aceste avantaje sunt rezultate din răspunsul favorabil oferit cerințelor din partea principiilor impunerii. Trăsătura principală ce caracterizează în totalitate impozitele directe este aceea că sunt nominative. Acest lucru înseamnă că au legătură directă cu puterea economică dar și cu partea personală în ceea ce privește contribuabilul, iar datele cu privire la suma de plată, dar și scadența acesteia sunt date spre înștiințare contribuabilului anticipat.

În sfera impozitelor directe putem încadra acele impozite reale care sunt strâns legate de obiectivul de activitate al persoanei impozabile, și acele impozite personale, cele mai răspândite, de altfel, în arhitectura actuală a societății, caracterizate prin impozite pe venit și pe avere și care sunt cunoscute, așa cum precizează Văcărel (2007), sub denumirea de impozite subiective.

Pentru a procura resurse financiare utile acoperirii cheltuielilor publice, sunt instituite, în afară de impozitele directe, și impozitele indirecte.

Despre acestea putem menționa că sunt favorizate în țările cu o dezvoltare mai redusă sau în țările în tranziție. În sfera impozitelor indirecte putem încadra accizele care sunt întemeiate pentru unele produse care dețin o cerere neelastică, cum ar fi: alcoolul, cidrul, vinul, berea, apele minerale reprezentative pentru Franța. Din categoria accizelor fac parte produsele petroliere: tutunul, cafeaua, ceaiul, alcoolul, uleiurile minerale, în Germania, iar pentru Marea Britanie amintim: berea, spiritul, vinul, uleiurile minerale, etc.

Deși au numeroase elemente în comun, contribuțiile sociale nu se pot angaja în aria impozitelor datorită substanței ce le face diferite. În opinia unor autori, contribuțiile sociale sunt definite ca fiind o obligație ce stă la dispoziția statului, exprimată în bani, și care are ca scop principal acoperirea unor riscuri sociale legate de incapacitatea sau indisponibilitatea prestării prin muncă a unor activități. Încasările ce provin din contribuții au o destinație stabilită anticipat, spre deosebire de impozite. Contribuțiile sociale se regăsesc în principal sub următoarele forme și anume: contribuții de asigurare socială de sănătate, contribuția la fondul de șomaj, și alte indemnizații, ceea ce arată dinainte cu ce scop sunt plătite acestea.

Metodologia cercetării

1. Populația studiată și eșantionul utilizat

Studiul de față analizează statele din Uniunea Europeană din punct de vedere al elementelor ce formează sistemul fiscal: impozite directe, impozite indirecte și contribuții sociale. Prin interogarea bazei de date aferentă Eurostat s-au elaborat grafice pentru

fiecare caracteristică din sistemul fiscal, pe baza căreia s-au comentat în amănunt fiecare pondere, tendință pe care acestea au înregistrat-o în intervalul anilor 2006 – 2017.

2. Metoda de cercetare

În efectuarea cercetării s-a recurs la utilizarea combinată a două metode, și anume analiza de conținut și analiza comparativă, pentru a determina nivelul real al structurii sistemului fiscal în conformitate cu evoluțiile arhitecturii fiscale din perioada 2006 – 2017.

Punctul de pornire în analiza structurii sistemului fiscal este reprezentat de modelele propuse de Eurostat, ce presupune compararea elementelor acestora la nivelul statelor din Uniunea Europeană, cât și la nivelul României. Un alt studiu ce utilizează o metodologie asemănătoare cu acesta este cel realizat de Surugiu (2013), ce propune o variantă de analiză detaliată a implicațiilor aferente sistemului fiscal. De asemenea, Văcărel (2004) se folosește de aceeași metodă pentru a evidenția impactul sistemului fiscal asupra ponderii produsului brut intern.

În ceea ce privește analiza noastră, ne vom raporta strict la comparațiile dintre România și media Uniunii Europene. Astfel, vom analiza în detaliu impozitele directe, indirecte și contribuțiile sociale, neglijând celelalte impozite.

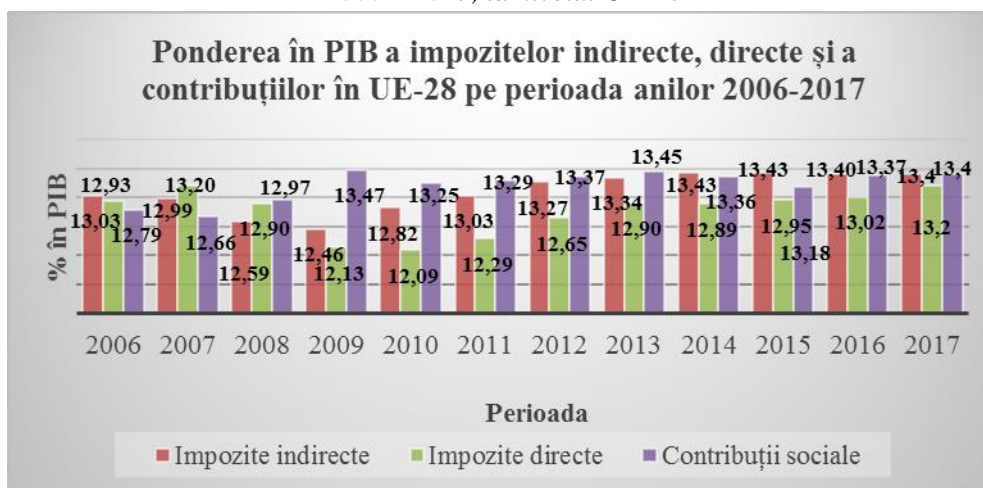
3. Analiza impozitelor directe și indirecte, și a contribuțiilor sociale la nivelul statelor Uniunii Europene, pe baza mediei acestora

Conform opiniei lui Dobrotă (2010), sistemul fiscal este asemănat unui instrument de reglare a vieții economice. Acest instrument îi conferă statului puterea de a interveni în economie pentru a elimina anume dezechilibre din anumite perioade ale vieții economice. Acesta stabilește că relația dintre fiscalitate și nivelul de dezvoltare al economiei este una de condiționare. Acest lucru este instituit în special țărilor cu o economie stabilă, dezvoltată unde se poate reflecta un mediu propice pentru o relaxare fiscală. Nu putem menționa, însă, același lucru și despre țările cu slabă dezvoltare sau cele aflate în tranzație.

Așa cum am precizat și la începutul lucrării, fiecare stat este responsabil de propria politică fiscală, prin care stabilește numărul, felul și dimensiunea impozitelor și taxelor ce sunt suportate de către contribuabili. Pe baza acestora se pot elabora diferite rapoarte cu privire la scopul evaluării, precum și la analiza efectelor impozitării asupra dinamicii economiei.

În cele ce urmează, ne propunem să analizăm care este impactul impozitelor indirecte (bazându-ne în special pe [impozitele pe producție și importuri](#)), impozitelor directe (unde ne vom concentra mai ales pe contribuțiile datorate de angajator) în produsul intern brut la nivelul UE-28.

Figura 1. Ponderea în PIB a impozitelor indirecte, directe și a contribuțiilor sociale pe parcursul anilor 2006 – 2017, la nivelul UE-28

Sursa: Calcule proprii ale autorului bazate pe datele oferite de Eurostat

Din graficul de mai sus putem observa că de-a lungul perioadei analizate, accentul a fost pus, în deosebit, asupra contribuțiilor sociale și a impozitelor indirecte și mai puțin asupra impozitelor directe.

În UE-28, anul 2017 impozitele indirecte au reprezentat 13,4 % din PIB, impozitele directe 13,2 % din PIB, iar contribuțiile sociale un procent de 13,4 % din PIB.

Raportate la PIB, veniturile indirecte au suferit o creștere în perioada 2009-2013 în UE-28, ponderea acestora majorându-se cu 0,9 puncte procentuale.

Precum pondere în PIB, impozitele directe au atins în anul 2010, perigeul, situându-se la un nivel de 21,1% din PIB. Acestea au crescut treptat până au ajuns la un procent de 13,0% din PIB în anul 2015, rămânând constatăte până, inclusiv, în anul 2017.

În ceea ce privește contribuțiile sociale, acestea au fost caracterizate de un raport stabil în perioada 2012-2014 la un nivel procentual de 13,4% din PIB. Conform graficului, putem observa o ușoară scădere a acestora în anul 2015, ajungând la 13,2% din PIB, ca apoi, să se redreseze până în anul 2017, atingând din nou nivelul de 13,4% din PIB.

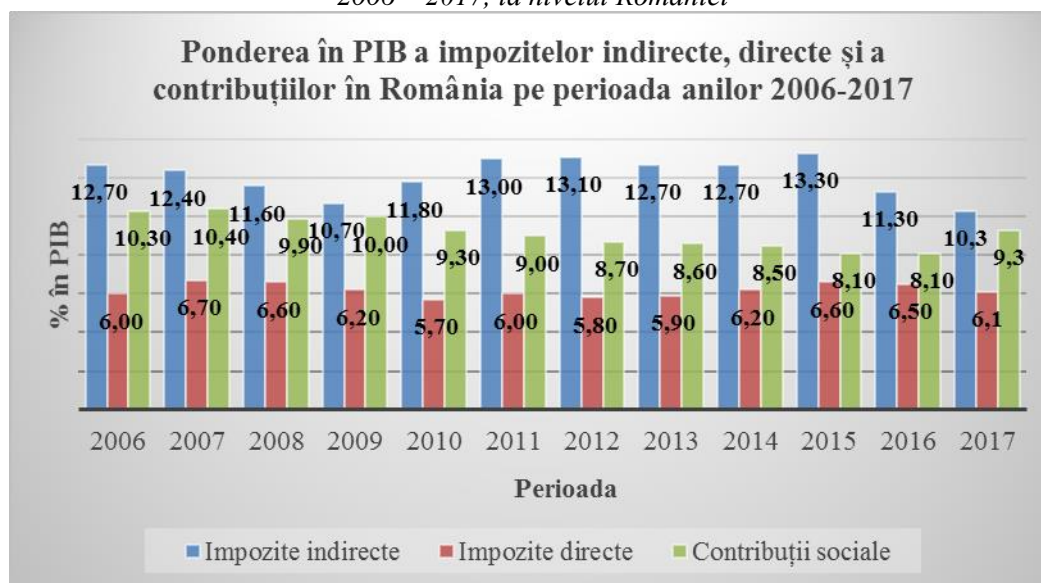
Vorbind din perspectiva trendurilor, putem observa că trendul contribuțiilor sociale este mai reliefat în comparație cu cel al impozitelor indirecte (ambele au un trend ascendent). Deși ambele au un trend ascendent, contribuțiile rămân cele cu ponderea cea mai mare în produsul intern brut.

4. Analiza impozitelor directe și indirecte, și a contribuțiilor sociale la nivelul României

Putem spune că această analiză poate fi interesantă, deoarece va prezenta o imagine asupra fiscalității românești. Așa cum am mai menționat anterior, fiecare stat își promovează diferit propria politică fiscală, în urma căreia își stabilește numărul taxelor, al impozitelor și contribuțiilor, precum și cuantumul acestora care se consideră a fi necesar a fi suportat de către contribuabilii atât persoane juridice, cât și persoane fizice.

În cele ce urmează, ne propunem să analizăm la nivel național, aceleași elemente ale sistemului fiscal, analizate și anterior la nivelul EU-28. Pe baza acesteia, se va crea o imagine mai clară asupra situației reale a sistemului fiscal românesc. Păstrând aceeași metoda asupra bazei de date, vom studia consecutiv, ponderea fiecărui element al sistemului fiscal în PIB.

Figura 2. Ponderea în PIB a impozitelor indirecte, directe și a contribuțiilor sociale pe parcursul anilor 2006 – 2017, la nivelul României

Sursa: Calcule proprii ale autorului bazate pe datele oferite de Eurostat

Asemenea cu studiul realizat asupra UE-28, putem observa că de-a lungul celor 10 ani, și România s-a axat mai mult pe contribuțiile sociale în comparație cu impozitele indirecte, acestea din urmă, depășindu-le de cele mai multe ori, pe perioada analizei. Încă din anul 2006, impozitele

indirecte predominau sistemul fiscal, depășind cu mult celelalte elemente ale acestuia. Raportate la PIB, impozitele indirecte suferă o scădere în perioada 2006-2009, de aproximativ 2 puncte procentuale. De remarcat însă, este faptul că impozitele directe, dar și contribuțiile sociale păstrează o rată constantă, medie, de 10.2 % din PIB, respectiv, 6.43% din PIB. Începând cu anul 2010, se observă o tendință de creștere în ceea ce privește impozitele indirecte, acestea crescând până în anul 2015 cu 1.5 puncte procentuale. Ca pondere în PIB, acestea ajung în anul 2016 la 11.30 % din PIB, înregistrând o scădere de 2 puncte procentuale comparativ cu perioada precedentă și la 10.3 % în anul 2017, scăzând față de 2016 cu 1 punct procentual. Începând cu aceeași perioadă, se constată o scădere ușoară, dar consecutivă, a contribuțiilor sociale până în anul 2016 consacându-se la o pondere de 8.10% din PIB și crescând din nou în anul 2017 cu aproximativ 1 punct procentual. Despre impozitele directe putem menționa același lucru ca și până în prezent și acela că suferă mici fluctuații de la an la an, ajungând în 2017 la un nivel de 6.1 % din PIB.

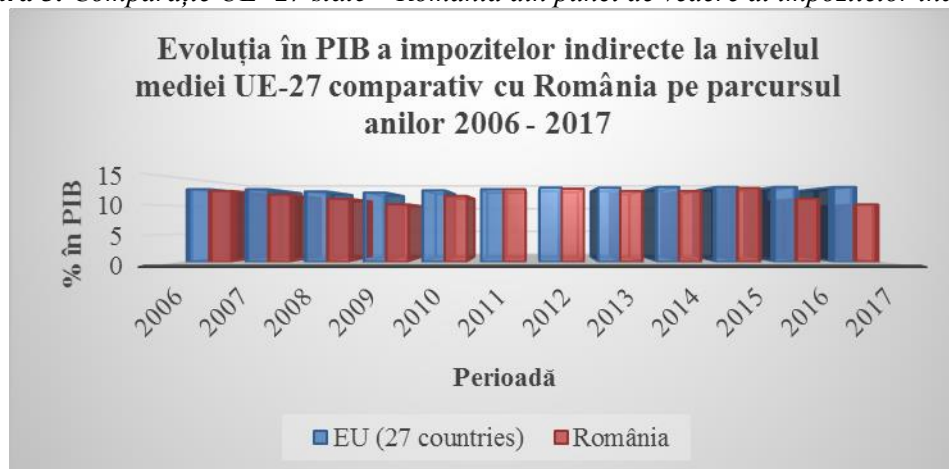
5.Comparație privind sistemul fiscal abordat în România cu cel al mediei statelor UE-27

Conform datelor notate anterior, putem identifica diferențe remarcabile atât a impozitelor, cât și a contribuțiilor la nivelul ponderilor în PIB. În media efectuată asupra Uniunii Europene am constatat că accentul este pus îndeosebi pe compensare veniturilor rezultate din contribuții și impozite, prioritate având contribuțiile sociale. În ceea ce privește România, atenția este îndreptată către impozitele indirecte și contribuțiile sociale, prioritate având, în acest caz, impozitele indirecte.

În cele ce urmează vom elabora o analiza comparativă în România cu statele UE-27, pentru fiecare element al sistemului fiscal, având ca fundament, informațiile abordate în urma analizelor anterioare.

✚ Comparație privind impozitele indirecte

Figura 3. Comparație UE -27 state – România din punct de vedere al impozitelor indirecte

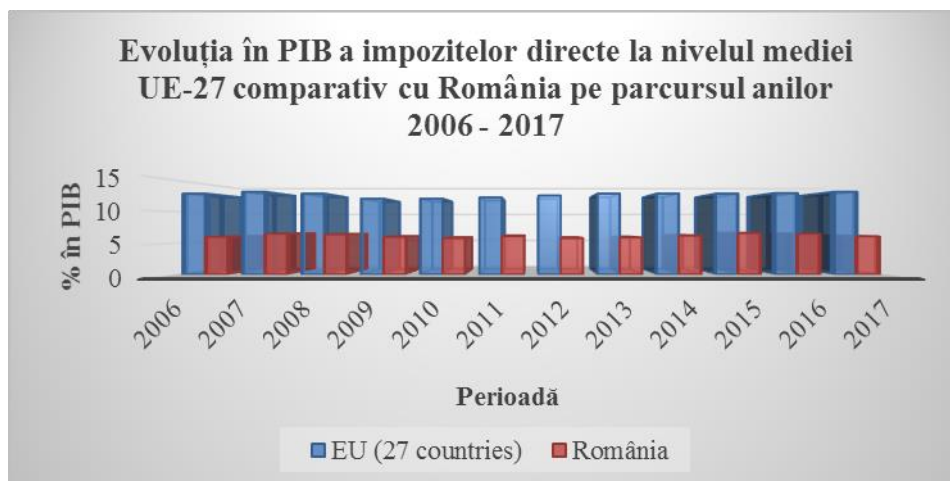

Sursa: Calcule proprii ale autorului bazate pe datele oferite de Eurostat

În graficul de mai sus putem observa trendul ascendent al impozitelor indirecte la nivelul Uniunii Europene. Analizând evoluția ponderii a impozitelor indirecte la nivelul României, putem observa fluctuații ce au loc pe toată perioada. Acest lucru poate dăuna imaginii țării noastre, sugerând prin aceasta, instabilitate. În jurul anului 2009, putem remarca perigeul asupra ponderii impozitelor indirecte în PIB, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivelul României. Această perioadă coincide cu un alt indicator al impactului asupra fiscalității și anume, criza economică. Se poate observa că România a avut de suferit o scădere mai mare, ajungând la un procent de 10.7% din PIB, comparativ cu Uniunea Europeană, înregistrând un procent de 12.46% din PIB. Până în anul 2015, acestea înregistrează un trend ascendent, atingând apogeul, 13.30% din PIB corespondând UE-27, respectiv 13.30% din PIB României. În anul 2017, ponderea impozitelor indirecte la nivelul țării trece din nou printr-o scădere de aproximativ 2 puncte procentuale, pe când, la UE-27, ponderea impozitelor scade cu 0.3 puncte procentuale.

✚ Comparație privind impozitele directe

Figura 4. Comparație UE -27 state – România din punct de vedere al impozitelor directe

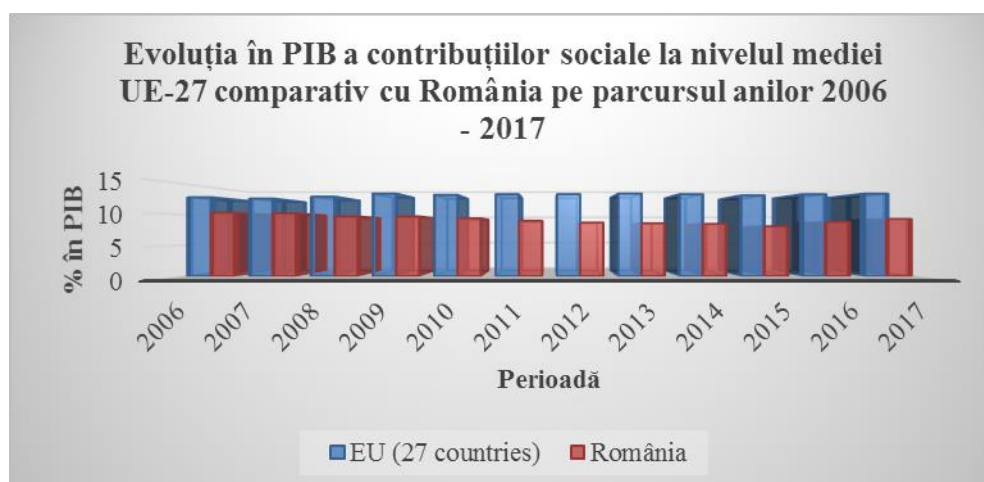
Sursa: Calcule proprii ale autorului bazate pe datele oferite de Eurostat

Din analiza graficului privind impozitele directe, putem observa vasta diferență a valorilor înregistrate la nivelul UE-27 comparativ cu România. Pe parcursul întregii perioade putem constata un trend relativ constat, cu mici fluctuații în ambele cazuri. Marja ponderii impozitelor directe în PIB pentru Uniunea Europeană, aferentă perioadei 2006-2017, este de 0.09 puncte procentuale, în sens pozitiv. Același lucru putem aprecia și pentru România și anume creșterea cu 0.5 puncte procentuale în anul 2017 comparativ cu anul 2006.

Ca o concluzie putem aprecia faptul că deși, la nivelul României, accentul este pus asupra impozitelor indirecte, sunt notabile diferențele care apar între ponderile impozitelor directe confruntate cu statele din UE.

✚ Comparație privind contribuțiile sociale

Figura 5. Comparație UE -27 state – România din punct de vedere al contribuțiilor sociale

Sursa: Calcule proprii ale autorului bazate pe datele oferite de Eurostat

Din graficul prezentat, putem preciza că România, comparativ cu statele din UE înregistrează valori mult mai mici în ponderea produsului brut intern. Cea mai scăzută valoare a ponderii contribuțiilor sociale pe teritoriul țării noastre se înregistrează în anul 2016, cu o pondere în PIB de 8.10%. Pe teritoriul UE, în schimb, aceasta este notată în anul 2007, cu un procent de 12.68% din produsul brut intern.

În ceea ce privește trendul contribuțiilor sociale, putem afirma că diferă pentru cele două părți analizate și anume că pentru România aceste se prezintă descendent pe tot intervalul anilor 2006-2017, pe când în statele din Uniunea Europeană este se află în creștere în perioada 2006-2009, după care păstrează un trend relativ constant până în anul 2017.

Ca o concluzie finală, referitoare la analiza detaliată pe fiecare element al sistemului fiscal, putem conchide că România se dovedește a fi o țară în proces de dezvoltare, deoarece, în cele mai multe cazuri, aceasta a înregistrat valori ale ponderilor situate sub media celor 27 state din Uniunea Europeană.

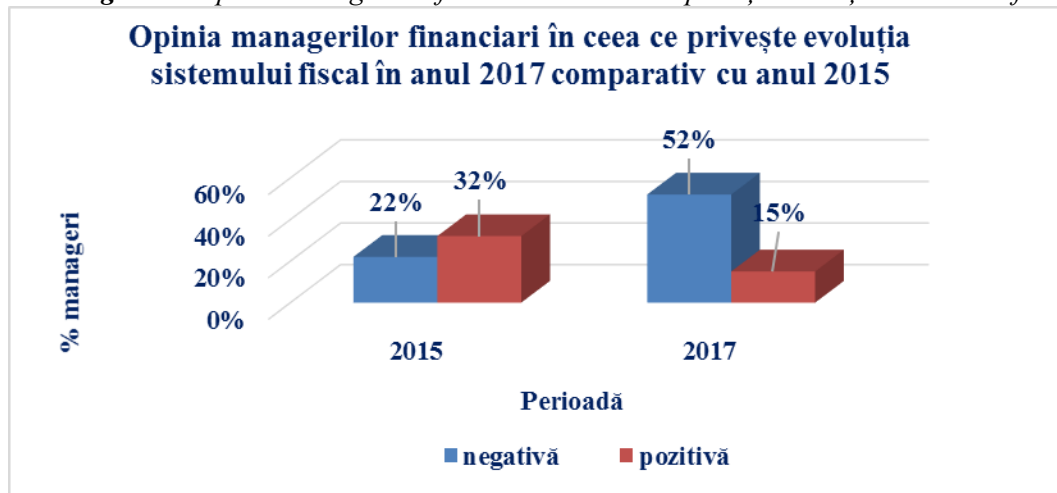
CONCLUZII

Obiectivul acestei cercetări a fost analizarea și compararea impactului elementelor ce aparțin sistemului fiscal în produsului intern brut la nivelul statelor Uniunii Europene și al României. Eșantionul studiat este format din statele membre aferente Uniunii Europene și România. La efectuarea studiu s-a utilizat combinarea a două metode, analiza de conținut și analiza comparativă pentru a reflecta nivelul real al structurii sistemului fiscal în conformitate cu evoluțiile arhitecturii fiscale din perioada 2006 – 2017.

Rezultate și concluziile acestui studiu sunt limitate la un singur continent: Europa. Pentru a extinde limitele acestei cercetări, se pot face analize detaliate comparative pentru fiecare stat al Uniunii în parte. Acest lucru ar permite o analiză mai amplă pe ani, pentru fiecare stat în parte, pentru fiecare element ce compune sistemul fiscal.

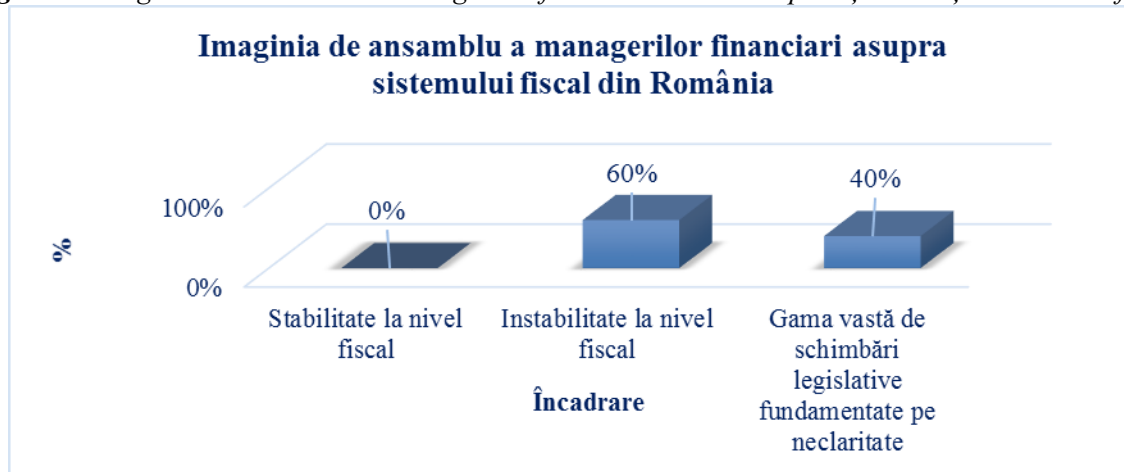
Ca un exemplu ce aducea valoare celor spuse mai sus, companiile de top din România au efectuat sondaje alegând ca eșantion managerii financiari ai marilor companii din România și din UE unde au accentuat ideea de sistem fiscal. În urma acestor sondaje s-au obținut opinii pozitive și negative, însă predominând cele negative unde se accentuează ideea de neîncredere în ceea ce privește denaturarea în cele din urmă a deciziilor de business, iar opiniile pozitive se bazează pe faptul că modificările legislative au impact major cu influențe pozitive asupra afacerii lor.

Figura 6. Opinia managerilor financiari în ceea ce privește evoluția sistemului fiscal

Sursa: calcule proprii pe baza datelor de pe site-ul <https://www2.deloitte.com>

Figura 7. Imaginea de ansamblu a managerilor financiari în ceea ce privește evoluția sistemului fiscal

Sursa: calcule proprii pe baza datelor de pe site-ul <https://home.kpmg.com>

Prin urmare, putem afirma că sistemul fiscal joacă un rol important în ceea ce privește atingerea obiectivelor economice și sociale atât a companiilor, cât și ale statului. Astfel, obiectivele principale pentru care este nevoie de o atenție cuvenită trebuie să vizeze: dobândirea unui randament fiscal ridicat aferent impozitelor percepute, elaborarea unui proces ce are ca scop principal distribuirea de resurse colectate pentru ca efectul utilizării acestora să fie maxim, respectarea principiilor de bază ale oricărui sistem fiscal eficient și coerent, diminuarea instabilității la nivel fiscal prin creșterea stabilității, diminuarea, de asemenea a numeroaselor schimbări legislative și lista poate continua.

BIBLIOGRAFIE

1. Allais, M., L'impôt sur le capital et la réforme monétaire, Hermann, Paris, 1988, p. 36-41.
2. Bistriceanu, GH.D., Sistemul fiscal al României, Universitară, București, 2008, p. 11-17.
3. Bozio, A., Dell, F., Piketty, T., Raport sur la faisabilité d'un impôt sur le capital, 2005, p. 2-10, <http://www.cepremap.fr/depot/docweb/docweb0521.pdf>.
4. Brașoveanu. I.V., Analize ale politicii fiscale în România și în statele membre ale UE, Ed. Ase București, 2009.
5. Buzeanu. P., Șiman. I., Celea. S., Fiscalitate europeană, Ed. Economic, 2005.
6. Chilarez, D., Politici și tratamente contabile privind gestiunea fiscală a întreprinderii, Teză de doctorat, ASE, București, 2007, p. 58-63.
7. Dobrotă. G., Fiscalitatea directă în România și Uniunea Europeană, Analele Universității „Constatntin Brâncuși”, Seria Economie, Nr.2, Târgu Jiu, 2010.
8. Inceu. A.M., Lazăr. D.T., Impozitul ca principal element al politicii fiscale, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2003.
9. Jones, S.M., Principles of taxation for business and investment planning, Edition, Irwin McGraw-Hill, United State of America, 1999, p. 4-18
10. Lazăr. S., Sisteme fiscale comparate, Ed. Wolters Kluwer România, 2010.
11. Lăzărescu(Marinescu), S., Contabilitate, fiscalitate și evaziune fiscală, Teză de doctorat, ASE, București, 2009, p. 41-50.
12. Leibfritz. W, Thornton. J, Bibbee, A., Taxation and Economic Performance, OECD Economics Department Working Papers, No. 176, OECD Publishing, Paris, 1997, p. 10-16, https://read.oecd-ilibrary.org/economics/taxation-and-economic-performance_668811115745#page1.
13. Lymer. A., Hasseldine. J., The international taxation system, Kluwer academic publishers, Boston/Dordrecht/London, 2002.
14. Moșteanu. T., Dinu. S., Reforma sistemului fiscal în România, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1999.
15. Negrea. G. Gh., Fiscalitate europeană, Editor – Tribuna Economică, București, 2008.
16. Nobes. Ch., Parker. R., Comparative International Accounting, Ninth Edition, Presentice Hall, Financial Times, 2006.

17. Olescu (Gurău), M., Armonizări privind raportul contabilitate – fiscalitate în România, Teză de doctorat, ASE, București, 2001, p. 42-50.
18. Stoian, A., Contabilitate și gestiune fiscală, Mărgăritar, București, 2001, p. 23-34.
19. Surugiu, M.R., Fiscalitate și dezvoltare economică, Universitară, București, 2008, p. 21-28.
20. Surugiu, M.R., Sisteme de evaluare a efectelor fiscalității ca factor al dezvoltării economice: analiza conexiunilor la nivel european și pentru cazul României, Ed. Academia Română – Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, 2013.
21. Tirard, J.M., La fiscalité des sociétés dans l’Union Européenne, 5e édition, Collecton dirigée par Jean-Pierre Casimir, Ed. Groupe Revue Fiduciaire, 2000.
22. Văcărel, I., Finanțe Publice, Ediția a IV-a, Ed. Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2004.
23. Vintilă, N., Sinteze și comentarii, studii de caz, teste grilă, Ed. Sylvi, București, 2004.
24. Voica, D., Studiu comparativ privind sistemul din România cu alte state, Colecția de working papers ABC-ul lumii financiare, Nr. 4, 2016.
25. <http://europa.eu/eurostat/>.
26. <https://home.kpmg.com>
27. <https://www2.deloitte.com>.